

PO PILVIŠKIŲ APYLINKES PĖSČIOMIS IR DVIRAČIU

WALKING AND CYCLING AROUND PILVIŠKIAI NEIGHBOURHOOD

PO OKOLICY PILWISZEK (LIT. PILVIŠKIAI) NA PIECHOTĘ I ROWEREM

PĖSČIŲJŲ TAKAI / PEDESTRIAN PATH / ŚCIEŻKI DLA PIESZYCH

MARŠRUTO ILGIS 7 km. / TOTAL ROUTE LENGTH 7 km. / DŁUGOŚĆ TRASY 7 km.

PILVIŠKIŲ HIDROELEKTRINĖ

Pilviškių hidroelektrinės galingumas – 220 kW. Čia pastatytos dvi turbinos po 110 kW. Maksimalus vandens kritimo aukštis 2,8 m. Šiuolaikinė užtvanka tvirtai pažabojo Šešupę ir tik kaskadomis krentantis vanduo primena didžiulę šios stichijos jėgą.

PILVIŠKIAI HYDROELECTRIC POWER PLANT

The power of Pilviškiai hydroelectric power plant is 220 kW. It has two turbines of 110 kW. The maximum height of the water drop is 2.8 m. A modern dam firmly curbed the Šešupė and only falling water cascades remind of tremendous force of this element.

ELEKTROWNIA WODNA W PILWISZKACH.

Moc elektrowni wodnej w Pilwiskach – 220 kW. Tu stoją dwie turbiny po 110 kW. Maksymalna wysokość spad wody – 2,8 m. Teraźniejsza tama okiełzuje Szeszupę (lit. Šešupė) i tylko w kaskadach spadająca woda napomina o ogromnej sile tego żywiołu.

2

PILIŪNŲ PILIAKALNIS

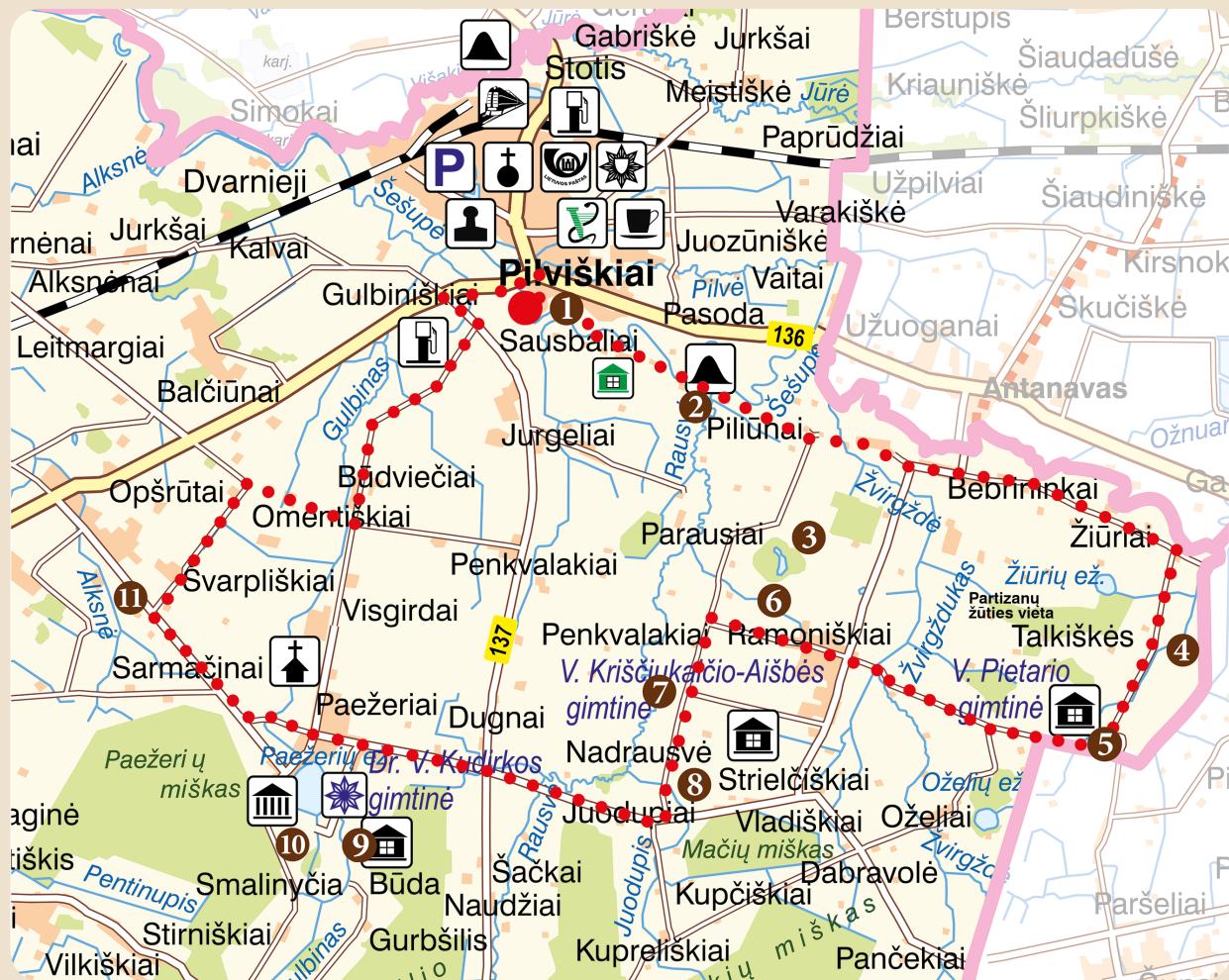
Piliūnų piliakalnis su gyvenvieta, žinomas ir Pilių vardu. Piliakalniai atsirado apie 1000 m. pr. m. e. – jie yra svarbiausias pagoniškos baltų kultūros palikimas. Piliakalnis įrengtas Rausvės kairiojo kranto kyšulyje, netoli santakos su Šešupe. Aikštelė trikampė, šlaitai statūs, 4 m aukščio.

PILIŪNAI MOUND

Piliūnai mound with a settlement is known as Piliai mound. It appeared around 1000 BC and is the most important cultural heritage of the pagan Balts. The mound is on the cape on the left bank of the Rausvė river, near the confluence with the Šešupė. The site is triangular, its slopes are steep, 4 m in height.

GÓRA ZAMKOWA PILIŪNŲ

Góra zamkowa Piliūnų wraz z osiedlem również znana pod nazwą Pylis (w dosłownym tłumaczeniu – Zamki). Góry zamkowe znalazły się około 1000 r. przed Chr. – są najważniejszym dziedzictwem kultury pogańskiej bałtów. Góra zamkowa urządzona na cyplu na lewym brzegu rzeki Rausvė, nieopodal miejsca styku z rzeką Szeszupą (lit. Šešupė). Placyk w kształcie trójkąta, urwisko strome o wysokości 4 m.

●●●● **MARŠRUTAS DVIRAČIU** / BICYCLE ROUTE / TRASA ROWEROWA

BENDRAS MARŠRUTO ILGIS 20 km. / TOTAL ROUTE LENGTH 20 km. / AŁKOWITA DŁUGOŚĆ TRASY 20 km.

SUTARTINIAI ŽENKLAI / LEGEND / ZNAKI

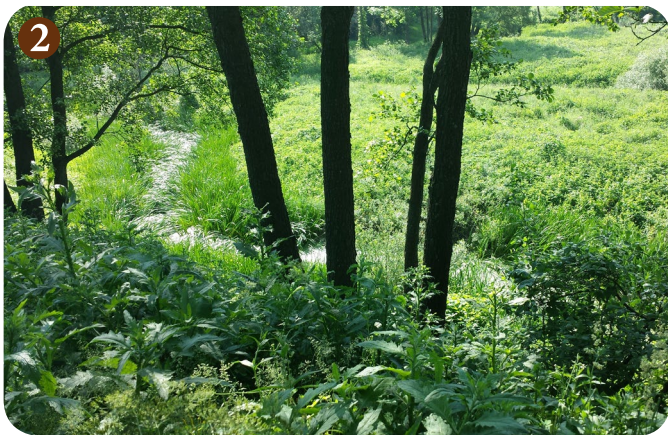
	Esu čia / I'm her / Jestem tu		Bendruomenės namai / Community House /Spółeczność Dom
	Seniūnija / Subdistrict / Leśnictwo		Kaimo turizmo sodyba / Rural tourism homestead / Turystyka wiejska zagroda
	Geležinkelio stotis / Railway station / Stacja kolejowa		Amatai / Crafts / Rękodzieła
	Policija / Police / Policja		Rajono riba / The district boundary / Granica dzielnic
	Paštas / Post office / Poczta		Pagrindinis kelias / The main road / Droga główna
	Muziejus / Museum / Muzeum		Rajoninis kelias / Regional road / Droga wojewódzka
	Bažnyčia / Church / Kościół		Gatvė / Street / Ulica
	Kavinė, baras, restoranas / Cafe, bar, restaurant / Kawiarnia, bar, restauracja		Kelio numeris / Track number / Numer utworu
	Vaistinė / Pharmacy / Apteka		Geležinkelis / Railroad / Popędzać
	Mašinų stovėjimo aikštelė / Parking / Parking		Užstatyta teritorija / Built-up area / Powierzchnia zabudowy
	Degalinė / Gas station / Stacja benzynowa		Miškas / Forest / Las
	Piliakalnis / Mound / Kopic		Ežeras / Lake / Jezioro
	Gimtinė / Home / Dom		Upė, tvenkinys / River, reservoir / Zbiornik, rzeki
	Vaizdinga vietovė / Picturesque area / Malownicza okolica		Kanalas / Channel / Kanał

 PILVIŠKIŲ HIDROELEKTRINĖ (3 psl.)

 PILVIŠKIAI HYDROELECTRIC POWER PLANT (pg. 3)

 ELEKTROWNIA WODNA W PILWISZKACH (s. 3)

 PILIŪNŲ PILIAKALNIS (4 psl.)

 PILIŪNAI MOUND (pg. 4)

 GÓRA ZAMKOWA PILIŪNŲ (s. 4)

VYSKUPO VINCENTO BORISEVIČIAUS GIMTINĖ

Lietuvos vyskupas, kandidatas į palaimintuosius gimė 1887 m. 1903 m. įstojo, o 1909 m. baigė Seinų kunigų seminariją. 1910 m. gavo licenciato laipsnį, įšventintas į kunigus. 1940 m. pašventintas vyskupu. 1946 m. suimtas, kalin-tas ir kankintas. 1946 m. sušaudytas. 1999 m. jo palaikai surasti ir perkelti į Telšių katedros kriptą.

THE BIRTHPLACE OF A BISHOP VINCENTAS BORISEVIČIUS

Lithuanian bishop, the candidate to become the blessed, was born in 1887. In 1903 he joined Seinai seminary and finished it in 1909. In 1910 he got a degree of licentiate and was ordained to the priesthood. In 1940 he was consecrated bishop. In 1946 he was arrested, imprisoned and tortured. He was shot in the same year. In 1999 his remains were found and moved to the crypt of Telšiai Cathedral.

DOM RODZINNY BISKUPA VINCENTASA BORISEVIČIUSA

Biskup litewski, kandydat na błogosławionego urodził się w 1887 r. W 1903 r. wstąpił, a 1909 r. ukończył Seminarium Duchowne w Sejnach. W 1910 r. otrzymał stopień licencjata, święcenia kapłańskie. W 1940 r. mianowany biskupem. W 1946 r. pojmany, więziony i męczony, poczym rozstrzelany. W 1999 r. znalezione jego zwłoki przeniesiono do krypty katedry w Telszach (lit. Telšiai).

4

KOMEDIJA „AMERIKA PIRTYJE“

1869 m. Gulbiniškiuose, gimė Juozas Vilkutaitis (slap. Keturakis) - teisininkas, dramaturgas, visuomenės veikėjas. Mirė - 1948 09 11 Augsburgė (Vokietija). Jo vardu pavadintos gatvės Gulbiniškiuose ir Prienuose. Kai Vincas Kudirka 1893 m. „Varpe“ paskelbė konkursą dramoms sukurti, Juozas su broliu Antanu 1895 m. parašė komedią „Amerika pirtyje“. 1895 m. Tilžėje šis veikalas išleistas pirmą kartą, o 1899 m. pirmą kartą suvaidintas Palangoje.

THE COMEDY „AMERICA IN THE BATH“

Juozas Vilkutaitis (pseudonym Keturakis) was born in Gulbiniškiai in 1869. He was a lawyer, playwright and social activist. He died 11-09-1948 in Augsburg (Germany). Streets in Gulbiniškiai and Prienai are named after him. When in 1893 Vincas Kudirka launched a competition to create drama in his newspaper "The Bell", Juozas and his brother Antanas created the comedy „America in the Bath“. In 1895 in Tilsit this work was published for the first time and in 1899 it was first staged in Palanga.

KOMEDIA „AMERYKA W ŁAŻNI“ (LIT. „AMERIKA PIRTYJE“)

W 1869 r. we wsi Gulbiniškiai urodził się Juozas Vilkutaitis (pseud. Keturakis) – prawnik, dramaturg, działacz społeczny. Zmarł 11 września 1948 r. w Augsburgu (Niemcy). Jego imię noszą ulice w Gulbiniškiai oraz Prenach (lit. Prienai). Gdy w 1893 r. Vincas Kudirka w czasopiśmie „Varpas“ ogłosił konkurs na napisanie dramatu, Juozas z bratem Antanasem w 1895 r. napisali komedię „Ameryka w łaźni“. Po raz pierwszy ów dramat wydano w 1895 r. w Tyłży (lit. Tilžė), a odegrano na scenie w Połędze (lit. Palanga) w 1899 r.

5

VINCO PIETARIO GIMTINĖ.

Vincas Pietaris gimė 1850 m. spalio 9 d. Žiūrių-Gudelių kaime, Paežerių valsčius, Vilkaviškio apskritis, mirė 1902 m. spalio 3 d. Ustiužnoje, Rusija. Gydytojas, lietuvių rašytojas, draudžiamosios lietuvių publicistikos bendraautoris, pirmojo lietuviško istorinio romano „Algimantas“ autorius.

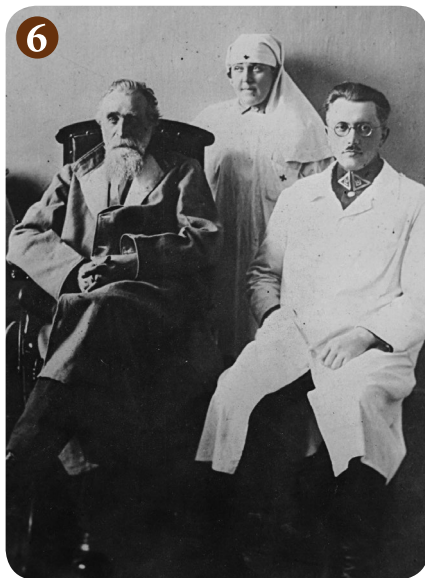
THE BIRTHPLACE OF VINCAS PIETARIS

Vincas Pietaris was born 9 October, 1850 in Žiūriai-Gudeliai village, Paežeriai volost, Vilkaviškis County. He died in 3 October, 1902 in Ustiužna, Russia. He was a doctor, a Lithuanian writer, a joint author of banned Lithuanian journalism and an author of the first historical novel, „Algimantas“.

ZIEMIA OJCZYSTA VINCASA PIETARISA

Vincas Pietaris urodził się 9 października 1850 r. we wsi Żiūriai-Gudeliai, w gminie Paežerių, w okręgu Wytkowyszkim (lit. Vilkaviškis). Zmarł 3 października 1902 r. w Ustiuźnie (Rosja). Lekarz, pisarz litewski, współautor zabronionej publicystyki litewskiej, autor pierwszej litewskiej powieści historycznej „Algimantas“.

6

JONO, KAZIO, STASIO IR ANDRIAUS BRUNŽŲ GIMTINĖ

Kazys Brunza – žymus Lietuvos botanikas ir mikrobiologas. Kazio Brunzos vaikai – kompozitorė Konstancija Brundzaitė, architektė Elena Brundzaitė ir automobilininkas Stasys Brundza. Jonas Brundza – medicinos mokslų daktaras. Andriaus Brundzos sūnus Jonas – LŽŪU docentas. Stasio Brunzos sūnus Rimas Brunza – bagių lenktynininkas.

THE BIRTHPLACE OF JONAS, KAZYS, STASYS AND ANDRIUS BRUNZOS

Kazys Brunza is a famous Lithuanian botanist and microbiologist. The children of Kazys Brunza are a composer Konstancija Brundzaitė, an architect Elena Brundzaitė and a racer and motorist Stasys Brundza. Jonas Brundza is a Doctor of Medicine. Andriaus Brundza's son Jonas is an Associate Professor of LUA. Stasys Brunza's son Rimas Brunza is a buggy racer.

ZIEMIA OJCZYSTA JONASA, KAZYSA, STASYSA I ANDRIUSA BRUNZASÓW

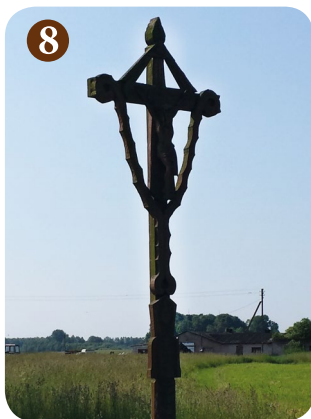
Kazys Brunza – słynny litewski botanik i mikrobiolog. Dzieci Kazysa Brunza to: kompozytorka Konstancija Brundzaitė, architekt Elena Brundzaitė oraz automobilista Stasys Brundza. Jonas Brundza – doktor medycyny. Syn Andriusa Brundza – Jonas – docent na Uniwersytecie Gospodarki Rolnej Litwy. Syn Stasysa Brunza – Rimas Brunza – rajdowiec Buggy.

7

PARTIZANŲ 1947-01-15/16 D. SUVAŽIAVIMO VIETA

THE LOCATION OF PARTISAN CONGRESS IN 15/16-01-1947

MIEJSCE ZJAZDU PARTYZANTÓW W DNIACH 15–16 STYCZNIA 1947 R.

ANTANO KRIŠČIUKAIČIO AIŠBĖS TĖVIŠKĖ

Antanas Kriščiukaitis (1864–1933) – rašytojas, teisėtyrininkas, profesorius, pirmasis Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo pirmininkas. Jam sulaukus 13 metų tėvas, pardavęs sodybą Paežeriuose, nusipirko geresnę Būgnuose, iš kur ir kilo pseudonimas Aišbė (Antanas iš Būgnų).

THE HOMELAND OF ANTANAS KRIŠČIUKAITIS AIŠBĖ

Kriščiukaitis Antanas (1864-1933) was a writer, a jurispudent, a professor, the first Chairman of the Lithuanian Supreme Tribunal. When he was 13 years old, his father sold the farm in Paežeriai, bought a better one in Būgnai, from where his pseudonym Aišbė (Antanas from Būgnai) comes.

ZIEMIA OJCZYSTA ANTANASA KRIŠČIUKAITISA–AIŠBĖ

Antanas Kriščiukaitisa (1864–1933) – pisarz, badacz prawa, profesor, pierwszy przewodniczący Najwyższego Trybunału Litwy. Gdy Antanas miał 13 lat, jego ojciec sprzedał gospodę w Paežeriai i kupił lepszą w Būgnai. Stąd pochodzi jego pseudonim Aišbė, co oznacza Antanas z Būgnai (lit. Antanas iš Būgnų).

ANTANO KRIŠČIUKAIČIO AIŠBĖS GIMTINĖ

THE BIRTHPLACE OF ANTANAS KRIŠČIUKAITIS AIŠBĖ

DOM OJCZYSTY ANTANASA KRIŠČIUKAITISA–AIŠBĖ

VINCO KUDIRKOS GIMTINĖ

Vincas Kudirka (1858–1899) – prozininkas, poetas, publicistas, vertėjas, kritikas, tautinio sąjūdžio ideologas, formavęs lietuvių visuomenę pagal europietiškojo demokratizmo principus ir įtvirtinęs socialinio kritizmo tradiciją lietuvių literatūroje. Sodybą prie Paežerių ežero įkūrė rašytojo jo tėvas Motiejus. I pasaulinio karo metais ji buvo sugriauta, liko tik klėtėlė, kurią V. Kudirka ypač mėgo.

THE BIRTHPLACE OF VINCAS KUDIRKA

Vincas Kudirka (1858–1899) was a novelist, a poet, a journalist, a translator, a critic and an ideologue of the nationalist movement, who formed a Lithuanian society according to the European democratic principles and entrenched a tradition of social criticism in Lithuanian literature. The homestead at Lake Paežeriai was founded by writer's father Motiejus. During World War I, it was demolished, only a barn that V. Kudirka especially loved was left.

ZIEMIA OJCZYSTA VINCASA KUDIRKI

Vincas Kudirka (1858–1899) – prozaik, poeta, publicysta, tłumacz, krytyk, ideolog litewskiego odrodzenia narodowego, który formował społeczność litewską według zasad europejskiego demokratyzmu i zatwierdził w litewskiej literaturze tradycję socjalnego krytycyzmu. Gospodę koło jeziora Paežerių urządził ojciec pisarza Motiejus. Podczas I wojny światowej gospoda została zburzona, przetrwał tylko spichlerz, który V. Kudirka szczególnie lubił.

MONTVILYNĖ

Iš čia kilo drauge su legendiniu „Titaniko“ laivu paskendęs kunigas Juozas Montvila, čia augo dramaturgas Juozas Montvila, režisierius Julius Dautartas, čia vasarojo rašytojas Vladas Dautartas. Marija Montvilaitė spausdino uždraustąją „Katalikų bažnyčios kroniką“.

MONTVILYNĖ

A priest Juozas Montvila who sank together with a legendary Titanic ship comes from here; a playwright Juozas Montvila, a director Julius Dautartas grew up there, too; a writer Vladas Dautartas used to spend his summers here, as well. Marytė Montvilaitė printed a banned Catholic Church Chronicle there.

GOSPODA MONTVILASÓW

Stąd pochodzi ksiądz Juozas Montvila, który utonął wraz z legendarnym okrętem „Titanikiem“, tu rósł dramaturg Juozas Montvila, reżyser Julius Dautartas, tu letniskował pisarz Vladas Dautartas. Marija Montvilaitė drukowała zabronioną „Katalikų bažnyčios kroniką“.

NAUDINGA INFORMACIJA / USEFUL INFORMATION / KORZYSTNA INFORMACJA

SODYBA / HOMESTEAD/ GOSPODA

Piliakalnio g. 7, Sausbalių k., Pilviškių sen., tel. +370 612 33764

STOVYKLAVIETĖ / CAMPGROUND / OBOZOWISKO

„Šeimos VILA“

Būda, Pilviškių seniūnija, Vilkaviškio r. sav., tel. +370 672 08510, el. paštas info@seimosvila.lt, www.seimosvila.lt

KAVINĖ / CAFÉ / KAWIARNIA

„Magija“

Vasario 16-osios g. 2, Pilviškiai, tel. +370 600 30774

KAVINĖ / CAFE / KAWIARNIA

„Reminda“

Vasario 16-osios g. 19, Pilviškiai, tel. +370 614 12513

PILVIŠKIŲ MIESTELIO BENDRUOMENĖ / PILVIŠKIAI TOWN COMMUNITY / WSPÓLNOTA MIASTECZKA PILWISZEK

Stoties g. 38, Pilviškiai, tel. +370 610 46301, el. p. loretabie@gmail.com

PAEŽERIŲ KAIMO BENDRUOMENĖ / RURAL COMMUNITY / WSPÓLNOTA WSI

„Gulbinėlis“

Ežero g. 5, Paežerių k., Vilkaviškio r., tel. +370 613 09461, el. p. vilija.kasiliauskiene@gmail.com

BEBRININKŲ KAIMO BENDRUOMENĖ / RURAL COMMUNITY / WSPÓLNOTA WSI

Bebrininkų k., Vilkaviškio r., tel. +370 611 51380, el. p. romacizauskiene@gmail.com

RAMONIŠKIŲ KAIMO BENDRUOMENĖ / RURAL COMMUNITY / WSPÓLNOTA WSI

Ramoniškių k., Vilkaviškio r., tel. +370 65273696, el.p. neringa.budreviciene@gmail.com

PILVIŠKIŲ SENIŪNIJA / ELDERSHIP OFFICE / ODDZIAŁ

Mokyklos g. 1, Pilviškiai, tel.: +370 342 66034, +370 686 73926

EUROPOS SĄJUNGA EUROPOS REGIONINĖS PLĖTROS FONDAS
Veiklūs kaimynai

Šakių rajono
savivaldybė

Jurbarko rajono
savivaldybė

Kazlų Rūdos
savivaldybė

Vilkaviškio rajono
savivaldybė

Dubeninių gmina
Szypliskiej gmina
Vižainių gmina
Lenkija

Nemuno Euroregiono
Marijampolės
biuras

Šešupės euroregiono
Šakių biuras

VILKAVIŠKIO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS
Tel. 8 342 20 525, info@vilkaviskisinfo.lt
www.vilkaviskisinfo.lt